

NAWKU HPUNG A SHAWA HTE SENG AI MAGAM BUNGLI

Kaja ai bungli hpe nang galaw lu ai daram galaw u, mai byin ai daram galaw u, kaning re ai ladat hte raitim galaw u, shara shagu hta dang lu ai daram galaw u, aten shagu hta galaw u, masha yawng a matu galaw u, aten lu ai daram galaw u. John Wesley (1703-1791), Known as "John Wesley's Rule"

Ga San 22: Nawku Hpung hta hpa majaw shawa hte seng ai tara nga a ta?

Shinggyim masha ni gaw – wuhpung wuhpawg hte nga ai ni rai ma ai. Sumsing lamu e mung, ga ntsa e mung, masha gaw wuhpung wuhpawg kaw shamyet shanat nga ai. GA Shaka Dingsa hta Karai Kasang gaw Shi a masha ni hpe tara ai hte kaja ai hku sak hkrung na matu tara ni hpe jaw da ai. Shawa wuhpung wuhpawg gawgap na atu, kaja ai hte n kaja ai bungli ni hpe ginhka na matu masha kaw nna myit yu mang yu ai hte chye lu ai. Yesu hta e tara rapra ai gaw tsaw ra ai hta hkum tsup mat ai hpe anhte mu lu ai. Dai ni na kahkyin gumdin ai myit masa hpe Hkristan ni htungbu wa hpe tsw ra ai myit kaw na lu la ai.

62 ff. – 2419-2420, 2422-2423 – 45,438

Shawa (social) (Latin ga socialis, tinang hte myit hkrum ai ni, manaw manang ni hte seng ai): mungdaw mungdan shing n rai, shawa wuhpung wuhpawg hta tara hte maren rau jawm nga ai; shinggyim wuhpung wuhpawg hte seng ai.

Hkristan ni yawng, woi awn ai ningbaw ningla ni kaw nna hkawt, mungkan hpe grau kaja hkra gawgap na matu lit ng ai.... Nawku Hpung a shawa hte seng nna myit ai lam madung gaw, gawgap ai re: tang madun ai, galai shai na matu galaw ai, Yeu Hkristu a tsaw r ai masin salum hpe myit mada ai kaw na pru wa ai. Pope Francis, Evangelii gaudium (EG 183)

Ga San 23: Shawa hte seng ai tara ni a yaw shada ai gaw hpa rai ta?

Shawa hte seng ai tara ni a yaw shada ai lam lahkawng nga ai: (1) Kabu Gara Shiga hta lawm ai hte maren tara rapra ai magam bungli a ra ai lam ni hpe tang madun na. (2) Tara rapra ai hte seng ai Kabu Gara Shiga a numhtep ga hte, n htan shai ai shawa hte seng ai, sut masa hte seng ai, mung masa hte seng ai lam ni hpe ninghkap na.

Masha a sari sedang hte seng ai ningmu gaw Hkristan makam kaw na asan sha re. Ndai ningmu kaw nna tara ni, shadawn jitna ni hte manu shadan ai lam ni gaw shanglawt nna, tara rapra ai shawa lai hpe shabyin ya ai. Dai tara ni asan sha raitim, dai ni byin nga ai shawa hte seng ai ga san ni hte lakap nna ya sha ya sha jai lang ra nga ai. Dai hku shawa tara ni hpe jai lang ai shaloi, Nawku Hpung gaw madu a nsen

hpe n lu tsun shapraw ai masha ni maga tsap ai. Dai masha ni nan n tara ai bungli hte hkrang ni a majaw hkrat sum nga ma ai.

81,82 – 2423

Nawku Hpung a sak hkrung ai sharin shaga ai rung (Magisterium) gaw, Karai a Mungga ntsa e n re, dai Mungga hpe she daw jau ai, dai Mungga sharin shalai dat ai hpe sha sharin shaga ai, dai Mungga hpe azin ayang madat mara ai, sadi shahka ai hte makawp maga ai, Narai a numhtet ga hte maren, Chyoi Pra ai Wenyi a garum ya ai hte sanglang ya ai, ndai makam masham a n'pawt kaw nna Karai Kasang shaadan shaleng ai hte maren kam sham na matu madun dan ai. Vatican Council II, Dei Verbum 10

Ga San 24: Nawku Hpung a shwa hte seng ai tara ni hpe kadai daw dan a ta?

Nawku Hpung masha ni yawng lawm ai, laksanakan lit la da ai ni, Karai Kasang a laklai chyeju kumhpa lu ai ni, shawa hte seng ai tara ni hpe galaw shapraw ai hta shang lawm ma ai. Shawa hte seng ai tara ni hpe Nawku Hpung a ahkyak ai laika ni hta adan sha tsun da ai. Shwa hte seng ai tara gaw Nawku Hpung a tara shang "sharin shaga ai" lam re. Wa Sarabyin hte Saradaw ni ka da ai Nawku Hpung a matsun laika (Magisterium) hku nna tara rapra ai, simsa ai, shawa wuhpung wuhpawng hte seng ai lam ni hpe Nawku Hpung hte masha amyuu ni hpe ya sha, ya sha shadum jahprang ya nga ai.

70,90 – 344

Myi kyaw ai ni myi mu lu ma ai, lagaw hten ai ni hkawm sa lu ma ai, manggang kap ai ni san pra wa lu ma ai, na lahpang ai ni na lu ma ai, si mat ai ni sharawt la ai hkrum ma ai hte, matsan mayan ni a matu Kabu Gara Shiga hkaw dan nga ai. Mt. 11:5

Nawku Hpung a shawa hte seng ai tara a salum (akri) gaw tsaw ra ai lam re. Benedict XVI, CiV 2

Asak kaba nna nga shara n lu ai shinggu krin re ai masha si ai gaw shiga n rai nhtawm, gatlawk (stock market) gambum dut shara myi kahtawk lahkawng manu hkrat ai gaw, shiga rai mat wa ai gaw gara hku ta? Ndai gaw n sawn ai, ngam kau da ai tara (Exclusion) re. Masha nkau mi kawsii nga ai shaloi, masha nkau mi malu masha kabai kau ai hpe majoi tsap mada nga na i? Ndai gaw n rap n ra ai lam (inequality) re. Pope Francis, EG 53

Ga San 25: Nawku Hpung a shawa hte seng ai tara gara hku byin pru wa ai i?

Shawa hte seng ai dahkat lam ni hpe yen kau nna Kabu Gara Shiga hpe kadai mung n lu madat ai. "Shawa hte seng ai sharin matsun tara" (social doctrine) ngu ai gaw, Wa Sarabyin Leo XIII a shana shabra ai laika RERUM NOVARUM ngu ai shawa hte seng ai Nawku Hpung a sharin shaga lam (Magisterium) rai nga ai. Tsaban shi jahku (19) kaw nna jak rung jak rai prat hta "shawa hte seng ai ga san" pru wa ai. Dai ten kaw nna masha law malawng gaw hkai mu bungli n galaw ai sha, jak rung jak rai bungli galaw mat ai. Dai shaloi amu galaw masha ni hpe makawp maga lam n nga ai, hkam ja lam mung n yu ya ai, bansa ten mung n nga ai, kalang lang ma ni hpe du hkra yam sha ai majaw, amu galaw masha ni a matu wuhpung wuhpawng ni hpaw wa ma ai. Ndai lam ni hpe laklai ai hku htang ra sai ngu nna Wa Sarabyin Leo XIII asan sha myit lu sai. Dai ten kaw nna Sarabyin ni langai hpang langai "prat aten a kumla" (signs of the times) ni hpe RERUM NOVARUM a matsun maroi kata e tara rapra ai shawa lam hpe tsun shana ya ma ai. Ndai hku nna matsun shapraw ai laika ni gaw Nawku Hpung a shawa hte seng ai tara tai wa ai. Mungkan ting na Nawku Hpung a laika ni (Sarabyin ni a laika ni, mungkan zuphpawng a laika ni, Roman Curia a laika ni) sha n-ga, ginwang kaw na saradaw zuphpawng ni a shawa hte seng ai laika ni mung Nawku Hpung a shawa hte seng ai tara daw chyen tai wa lu ai.

87,88,104 – 4395

Karai Kasang gaw, na nnau Abela gaw kanang nga nga a ta? Nga nna Ka-in hpe san wu ai. Shi gaw, ngai n chye nngai; ngai gaw ngai nau wa hpe hkan sin ai wa rai nga a ni? Ngu nna htan wu ai. Npawt 4:9

Ga San 26: Nawku Hpung gaw hpa majaw masha hpe hti hkum langai hta jan nna myit lawm a ni?

Nawku Hpung gaw wenyi hkye hkrang la hkrum na matu chyua sha myit ya ai nga nna mara shangun ma ai. Kaja wa nga jang, shinggyim masha shagu gaw Karai Kasang a man e ahkyak ai. Masha marai shagu malai n nga ai, masha shagu laklai ai. Gara hku raitim, anhte gaw kanu a hkritung ka nna kaga shinggyim masha rai nga ai kanu kaw shamyet shanat nga ai. Kaga masha ni hte matut mahkai nga jang she anhte ngwi pyaw lu ai. Dai majaw hpan da ai labau hta tsun ai gaw: "Karai Kasang gaw dai lasha gaw shi hkrai nga na n mai ai; shi hteram ai n'rum n'tau shi a matu ngai galaw na we ai" (N'Pawt 2:18), nga ai. Masha hkumhkrang myit masin ngamu ngamai lam sha n-ga, shawa rawt jat na hpe Karai Kasang ra sharawng ai, dai hta masha yawng lam amyua myu hku shang lawm nga ai.

61 -210,321

Makam masham gaw tingkyeng lam hte wenyi ni hpe sumsing lamu a matu hkyen lajang ai hta chyu sha n mai machyu mat sai. Pope Francis, EG 182

Numsha gaw tinang shangai ai kasha hpe matsan n dum ai hte; chyu chyu ai ma hpe malap kau lu na rai ni? Kaja wa malap kau timung, ngai nang hpe malap kau lu na n rai. Is 49:15

Ga San 27: Langai sha re ai kahkyin gumdin ai lam hpe Nawku Hpung hpa majaw hkrang shapraw jai lang a ta?

Langai sha kahkyin gumdin ai hpe n adun dan ai Nawku Hpung gaw lachyum n pru ai. Karai Kasang hte shinggyim masha langai sha rai wa nna kahkyin gumdin ai shara gaw Nawku Hpung rai nga ai. Nawku Hpung a gumhpawn ai hta e Karai Kasang a tsaw ra ai gaw shinggyim masha hta matut manoi rai nga nna, masha yawng de du wa ai. Masha yawng hpe Karai Kasang kahkyin mayu ai shara gaw Nawku Hpung rai nga ai: "Yu mu, Karai Kasang a sum gaw shinggyim masha ni hte rau rai nga ai" (Shingran 21:3). Nawku Hpung gaw "Karai Kasang hte shinggyim masha magyep kap nna langai sha rai nga ai kumla re" (LG 1). Shi a Nawku Hpung gaw Madu a kasi hpe la nna garum ningtum n lu ai ni, n tara ai hpe hkam sha ai ni, matsan mayan re ai ni hte langai sha rai nna, Karai Kasang gaw mungdan shagu, htunghking shagu na masha ni hpe mung garum ai. Grau kaja ai mungkan hpe shabyin na matu shakut ai masha ni hpe mung garum ai. Grau kaja ai mungkan hpe shabyin na matu shakut ai masha ni hpang de Karai Kasang lawm nga ai. Mungkan hta Karai Kasang a hkye hkrang la ai hpe myiman chyaw mu mayu ai ni hte Nawku Hpung gaw langai sha rai nga ai.

60 – 122

Anhte la ni, mun ni yawng gaw laru katut ai hka li langi sha kaw jawn nga ai. Anhte shada da nachying myit sadi dung ra nga ga ai. G. K. Chesterton (1874-1936)

Sadi sahka gaw lamu ga de na tu pru nna, Dinghpring ai gaw sumsing lamu de na mada yu na ra ai. Shk. K. 85:11